

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت تحقیقات و فناوری
مدیریت امور پژوهشی

اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

نشست خبری برای ارائه پیام پژوهشی

نقش مشارکت چندبخشی دستگاه‌های اجرایی در ارتقای

مدیریت، پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر در ایران

مجری اصلی:

دکتر امیرحسین تکیان، دانشکده بهداشت

طرح تحقیقاتی با عنوان "بررسی اقدامات چند بخشی برای مدیریت و کنترل بیماری های غیرواگیر در ایران" توسط آقای دکتر امیرحسین تکیان عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان مجری اصلی اجرا شده و در سال ۱۴۰۳ خاتمه یافته است. این پژوهش ارزشمند توانسته است به ارتقای سطح دانش و سلامت در حوزه بیماری های غیرواگیر و همکاری های بین بخشی کمک نماید. در ادامه خلاصه ای از پیام پژوهش و کاربرد آن در راستای ارتقای سلامت جامعه برای استفاده از ذینفعان توسط مجری محترم به اشتراک گذاشته شده است. امید است این دستاورد بتواند راهگشای توسعه و کاربردی شدن نتایج پژوهش ها باشد.

✍ خود را معرفی کرده و سوابق علمی و اجرایی مرتبط با طرح حاضر را مختصر بیان کنید.

اینجانب دکتر امیرحسین تکیان، استاد سیاستگذاری سلامت، عضو هیات علمی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، رئیس و بنیانگذار مرکز تعالی سلامت جهانی هستم. بیش از ۲۰ سال سابقه آموزشی و پژوهشی در حوزه سیاستگذاری نظام سلامت، با محوریت عدالت در سلامت، حکمرانی خوب سلامت و تحلیل پیشرفته سیاستگذاری آگاه از شواهد با تمرکز بر پوشش همگانی سلامت و پیشگیری و مبارزه با بیماری های غیرواگیر و مطالعات بین المللی سلامت دارم. پیش از این، مدیریت و مشاوره علمی ده ها طرح پژوهشی ملی و بین المللی را به عهده داشته ام. پژوهش حاضر به سفارش شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، با هدف ارتقای معنادار همکاری های بین بخشی برای پیشگیری و مبارزه با بیماری های غیرواگیر انجام شد.

✍ تیم مجریان و همکاران طرح را همراه با وابستگی سازمانی آنها معرفی فرمایید.

دکتر امیرحسین تکیان (مدیر اجرایی) (دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران)
دکتر احد بختیاری (مجری اصلی) (مرکز تحقیقات عدالت در سلامت)
همکاران:

دکتر محمد اسماعیل مطلق (دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی)

دکتر نرگس رستمی گوران (دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی)
 دکتر مریم قیاسی پور (دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی)
 دکتر محمد عامرزاده (دانشگاه علوم پزشکی قزوین)

✍ مخاطبان نتایج و پیام حاصل از طرح پژوهشی شما چه افراد/گروه هایی هستند؟

- مدیران و سیاست‌گذاران وزارت بهداشت و دانشگاه‌ها
- دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی و شورای ساغ استان‌ها
- مسئولان دفاتر بیماری‌های غیرواگیر و ادارات استانی
- اعضای کمیته همکاری بین‌بخشی
- پژوهشگران، دانشجویان و کارشناسان حوزه سلامت
- سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط با سلامت جامعه

✍ یک عنوان کوتاه، جذاب و قابل فهم برای مخاطبان که نمایانگر پیام اصلی پژوهش شما باشد، بیان کنید.

از ظرفیت تا اقدام: مسیر مشارکت همه‌جانبه در مدیریت بیماری‌های غیرواگیر

✍ پیام کلیدی پژوهش شما چیست؟

این مطالعه نشان داد مدیریت موفق بیماری‌های غیرواگیر مانند دیابت، فشار خون و سرطان تنها با مشارکت فعال تمام بخش‌های دولت و جامعه مقدور است. با شناسایی ظرفیت‌ها و موانع چهارگانه (حاکمیت، رهبری، روش‌های انجام کار، و منابع انسانی/مالی)، پیشنهاد‌های مشخصی برای تقویت ساختار، هماهنگی بین‌بخشی و سیاست‌گذاری موثر ارائه شد. لازم است تمام سازمان‌ها با همکاری و تعهد، نقش خود را در پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر ایفا کنند تا آینده سالم‌تری برای شهروندان ایرانی رقم بخورد.

✍ پیام پژوهشی خود را در قالب زیر بسط دهید و بیان کنید که "چه کسی"، "چه چیزی"، "چرا" و "کجا" از نتایج پژوهش شما استفاده می‌کند.

- اهمیت و نوآوری موضوع

اولین ارزیابی جامع از ظرفیت‌ها و شکاف‌های ساختاری، مدیریتی و نیروی انسانی برای اقدام همه‌جانبه در مدیریت بیماری‌های غیرواگیر.

- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی
کمبود ساختارهای رسمی، ضعف هماهنگی، محدودیت منابع مالی و انسانی برای اقدام بین‌بخشی و لزوم تعریف نقش‌های شفاف برای هر نهاد مرتبط.
- موارد کاربرد نتایج طرح
اطلاع‌رسانی به مدیران عالی سلامت، تقویت راهبردهای ملی، برنامه‌ریزی برای ظرفیت‌سازی، اصلاح فرایندهای بین‌بخشی و افزایش اثربخشی سیاست‌ها.

🔗 دو تأثیر و یا کاربرد اصلی پژوهش شما چیست؟

تأثیر اول: تدوین راهبردهای تخصصی جهت ظرفیت‌سازی بین‌بخشی در مدیریت بیماری‌های غیرواگیر.
تأثیر دوم: بهبود ساختار و فرآیندهای اجرایی برای افزایش اثرگذاری مداخلات پیشگیری و کنترل NCD ها در کشور.

🔗 محدودیت‌های شواهد و نتایج به دست آمده در طرح شما چه بوده است؟

- وابستگی به داده‌های ثانویه و خوداظهاری سازمانی
- محدودیت منابع برای ارزیابی میدانی تمامی استان‌ها
- چالش شناسایی انگیزه‌ها و هماهنگی دستگاه‌های فرابخشی

🔗 انجام چه پژوهش‌هایی را در ادامه تحقیق خود پیشنهاد می‌دهید که می‌تواند منجر به کاربردی‌تر شدن نتایج و تأثیر بیشتر یافته‌های شما شود؟

- مطالعه تجربیات سایر کشورها در ایجاد ساختارهای هم‌افزا برای NCD ها
- انجام ارزیابی میدانی و تطبیقی در سطوح منطقه‌ای
- طراحی مداخلات پایلوت برای استان‌ها و ارزیابی اثربخشی آن‌ها

🔗 ادامه مسیر کاربردی کردن یا اجرای پژوهش‌های آتی، به چه حمایت‌هایی از سمت مسوولین و نهادهای مرتبط نیاز دارد؟

- حمایت مالی و پشتیبانی وزارت بهداشت
- تقویت کمیته همکاری بین‌بخشی و توسعه آموزش نیروی انسانی

- تخصیص بودجه مستقل و تضمین تعهد سایر وزارتخانه‌ها
- افزایش همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد و جوامع محلی

✍ آیا نتایج طرح شما منجر به تغییری در ابعاد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، آموزشی، ارزش‌های دینی یا قوانین سازمان غذا و دارو شده است؟

کمیته همکاری بین بخشی شورای عالی سلامت و امنیت غذایی و دفتر بیماری‌های غیرواگیر وزارت بهداشت با استفاده از نتایج این طرح مناطق مورد نیاز به ظرفیت‌سازی در سازمان خود را شناسایی و اقدامات اصلاحی را در دستورکار قرار دادند. نحوه ارتباط موثر با سایر وزارت‌خانه‌ها برای ایجاد یک اقدام چند بخشی موثر برای مدیریت بیماری‌های غیر واگیر و عوامل خطر آن‌ها طرح ریزی و تقویت شد.

✍ در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله (ها) را اعلام کنید.

Bakhtiari A, Takian A, Majdzadeh R, Ostovar A, Afkar M, Rostamigooran N. Intersectoral collaboration in the management of non-communicable disease's risk factors in Iran: stakeholders and social network analysis. BMC Public Health. 2022 Sep 2;22(1):1669. doi: 10.1186/s12889-022-14041-8. PMID: 36056315; PMCID: PMC9439719.

✍ اگر مخاطبان یا سایر پژوهشگران بخواهند با شما ارتباط برقرار کنند، مسیر ارتباطی شما چیست؟

دکتر امیرحسین تکیان

ایمیل: takian@tums.ac.ir

✍ حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح خود را ذکر نمایید:

1. WHO. Global action plan for the prevention and control of NCDs 2013–2020.
2. Beaglehole R, Bonita R. Global prevention of non-communicable diseases: the time to act is now. Lancet, 2011.

✍ در خاتمه، اگر توضیح یا نکته دیگری باقی مانده، بیان کنید.

تحقق کنترل بیماری‌های غیرواگیر نیازمند عزم ملی، ظرفیت‌سازی ساختاری و همکاری فرابخشی تمام سازمان‌هاست تا بتوان به اهداف عدالت و توسعه پایدار سلامت در کشور دست یافت.

شناسنامه خبر

عنوان طرح: بررسی اقدامات چند بخشی برای مدیریت و کنترل بیماری های غیرواگیر در ایران

کد طرح: ۶۶۳۹۱

مجری اصلی: دکتر امیرحسین تکیان

تاریخ اختتام: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱

لینک مقاله:

doi: 10.1186/s12889-022-14041-8.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9439719/>